

Zondig vanaf nu niet meer! **(Romeinen 6:14 – vijfde preek jaarthema 'Wet en Genade')**

*Liturgie zondagmorgen 28 maart 2010
te Hardinxveld-Giessendam:*

Belijdenis van afhankelijkheid
Vredegroet van God (1 Tim.1)
Psalm 40:1,4
Lezing van Gods wet
Gezang 91 (GK 16)
Gebed
Lezen: Romeinen 6:1-14
Liedboek 87:1-m,2-v,3-m,4-v,5-a
Tekst: Romeinen 6:14
Verkondiging
Gezang 154 (NG 78)
Dankgebed en voorbeden
Inzameling van de gaven
Psalm 106:1,2
Zegen van God

Gemeente, geliefd door onze Heer Jezus Christus!

Hebt u er nog moed voor: wéér een preek over de genade?

Zo links en rechts bespeur ik dat sommigen er wat moe van worden.

Moeten we het er nu al wéér over hebben?

Bovendien: is het niet toch wat eenzijdig:

genade, heel mooi hoor, belangrijk ook om daar oog voor te hebben,
máár er is toch ook nog een wet?

Het komt er toch ook op aan hoe je leeft?

En moet daar niet eens wat meer aandacht voor zijn in de preek?

Ja, ik denk dat dat inderdaad moet.

Als je het Nieuwe Testament leest,

lees je niet alleen heel veel over genade,

je leest er óók uitgebreid over ons nieuwe leven, en hoe dat vorm krijgt.

Wat je dan *niet* meer mag doen, en wat juist *wel*.

Alleen valt ook op, dat dat nooit op zichzelf staat.

Iedere keer worden praktische aanwijzingen gekoppeld aan de overweldigende genade van God.

Moet u maar eens op letten, als u een van de brieven van Paulus leest...

Dat begint altijd met een lofprijzing op Gods onverdiende goedheid, zoals Hij die heeft laten zien in Jezus Christus.

En van dááruit volgen dan op een gegeven moment ook consequenties.

Als God nu zó is, dan kan dat niet zonder uitwerking blijven in uw leven!

Waarom *willen* we eigenlijk zo graag horen wat wel en niet mag?

Is ons verlangen zó groot om ons hele leven aan God te geven?

Dat zou echt geweldig zijn!

Maar wees eens eerlijk, zit er soms ook niet wat ánders achter?

Namelijk dat we 'dat van die genade' nu wel weten?

Dan is het één van de onderwerpen die van belang zijn in de kerk.

En nu wordt het de hoogste tijd voor een ander onderwerp.

Maar als het dát voor ons is, broeders en zusters, zit er iets niet goed.

Dan hebben we wel van Gods genade *gehoord*,

maar het is nog niet de adem waarop we leven.

Ga je het dán hebben over wat past bij ons leven voor God, en wat niet, dan wordt dat weer iets wat we zélf moeten doen, op eigen kracht.

En dan leven we *in de praktijk* nog steeds 'onder de wet'.

Wat dat betreft is de tekst van vanmorgen heel opvallend.

"U staat niet onder de wet, maar leeft onder de genade."

In eerste instantie denk je dan misschien:

o, dús maakt het niet meer uit hoe je leeft...

Maar wat Paulus hier bedoelt, is precies het tegenovergestelde!

Juist omdat je niet meer onder de wet leeft maar onder de genade, mag de zonde niet langer de dienst uitmaken in je leven.

Oftewel: juist genade opent de deur

naar een leven zoals God dat heeft bedoeld!

1. Een nieuwe identiteit (Rom.6:1-11)

In feite is onze tekst een prachtige samenvatting van dat hele gedeelte wat we zopas lezen.

Kijkt u maar even met me mee.

Vers 14 bevat twee hele duidelijke uitspraken.

De eerste is: de zonde mag niet meer de dienst uitmaken in je leven.

En de tweede: je leeft niet meer onder de wet, maar onder de genade.

Nou, precies die twee uitspraken legt Paulus daarvóór uit.

In omgekeerde volgorde.

Eerst laat hij zien dat je niet meer onder de wet leeft.

Het meest duidelijk vind je dat terug in vers 7:

als je gestorven bent, ben je rechtens vrij van de zonde;
dat betekent: de wet kan je er niet meer om veroordelen,
er is namelijk voor betaald, door de dood van Christus.

En dus, vs 11, ben jij dood voor de zonde (je staat niet meer onder de wet) maar levend voor God (je leeft nu onder de genade).

Vers 1-11 is dus Paulus' uitleg bij de tweede uitspraak van onze tekst.

En dan trekt Paulus in vers 12 de consequentie hieruit:

laat de zonde *dus* niet heersen over uw sterfelijke bestaan...

vers 13: stel uzelf niet langer in dienst van de zonde...

Precies dus die éérste uitspraak uit onze tekst:

de zonde mag niet langer over u heersen.

Vers 14 vat dus prachtig samen waar het daarvóór over gaat.

En dat betekent meteen ook:

wil je begrijpen wat Paulus in vers 14 bedoelt,

dan moet je kijken naar wat hij er daarvóór over heeft gezegd.

En dan blijkt het te gaan om een nieuwe *levensstijl*

die vóórtkomt uit een nieuwe *identiteit*.

Bij die nieuwe identiteit moet het dus echt beginnen.

Dat valt al meteen op in vers 1.

Daar stelt Paulus een hele herkenbare vraag:

betekent al die aandacht voor genade nu

dat het niet meer uitmaakt hoe je leeft,

dat je dus net zo goed door kunt gaan met zondigen?

En dan haast Paulus zich om dit ver van zich te werpen:

dat in geen geval, pertinent ondenkbaar dat het die kant op zou gaan!

Maar waarom? Waarom pertinent ondenkbaar?

Omdat er toch ook een *wet* is,

en we toch wel ons best moeten doen voor God?

Nee, het is ondenkbaar juist omdat er *genade* is,

en omdat die genade vanaf nu helemaal bepaalt wie wij zijn.

Vers 2: "Hoe zouden wij, die dood zijn voor de zonde,

nog in zonde kunnen leven?"

Onze nieuwe levensstijl *kán* gewoonweg niet uitblijven,

omdat er immers sprake is van een nieuwe identiteit:

dat je dood bent voor de zonde.

Maar misschien is *dát* ook meteen waar het bij u wringt, zegt Paulus.

Vers 3: Weet u dan niet dat wij ... delen in de dood van Christus Jezus?

Daar klinkt in door:

als u dat *wél* zou weten, dan zou het niet in uw hoofd opkomen

dat alle aandacht voor genade een zondig leven in de hand werkt.

Is dat wellicht ook waar het soms wringt bij óns, broeders en zusters?

Dan aarzelen we bij de tegenstelling van vers 14:

u staat *niet* onder de *wet*, *maar* onder de *genade*.

Kun je dat wel *zó* scherp stellen?

Terwijl juist dát ons leven veranderen kan.

Dat je je leven heel nadrukkelijk geplaatst ziet onder de genade,
en niet langer onder de wet.

Zeg dat eens een keer hardop tegen uzelf:

ik sta niet meer onder de wet.

Ja, dat valt voor sommigen niet mee, denk ik.

En toch zou u het juist dán eens moeten gaan doen.

Juist als het u ergens tegen alles indruist, hardop tegen uzelf zeggen:
ik sta niet meer onder de wet.

Juist als u bang bent dat een ander het niet zo nauw neemt in z'n leven,
hardop tegen u zelf zeggen:

hij staat niet meer onder de wet.

De weg van de wet loopt namelijk dood.

De wet houd je er voortdurend onder:

doe *dit*, doe dat *niet*, want anders zwaait er wat.

Ja, er zwaaide inderdaad wat: niet minder dan de dood.

Dat is de vloek van de wet.

Maar van die vloek zijn wij nu vrij, zongen we (zie Gal.3:10-13)

Christus heeft die vloek namelijk voor ons gedragen.

Hij heeft die geestelijke dood ondergaan.

Dat gedenken we weer, komende week.

Maar laat het niet alleen maar 'gedenken' zijn.

Laten we beseffen dat wat er met Hém is gebeurd,
zó één op één doorvertaald mag worden naar ons.

Romeinen 6:5 zegt het heel duidelijk: wij délen in zijn dood.

Immers, vers 6: ons oude bestaan is met hem gekruisigd.

Oftewel, gemeente: op Goede Vrijdag is óns doodvonnis voltrokken!

En een doodstraf kan nooit voor de tweede keer worden uitgevoerd.

Zo moet je dus ook nooit meer naar jezelf kijken.
Hoeveel er ook nog fout gaat in je leven.
Hoe vaak je ook nog faalt.
Want réchtens ben je er vrij van, vers 7.
Het mag er dan nog zijn, in uw leven, in mijn leven,
maar het bepaalt niet meer wie wij zijn.
Het maakt jou op geen enkele manier minder waard.

Kijk maar naar Christus, zegt Romeinen 6.
We *gedenken* komende week Zijn dood.
Maar dat is niet het einde van het verhaal.
Want volgende week zondag *vieren* we samen Zijn leven.
Vers 10: Hij is gestórven om een einde te maken aan de zonde,
voor eens en voor altijd (heel absoluut: het is nu volbracht!);
en nu Hij leeft, leeft Hij voor God.
En zo mogen we nu ook onszelf zien, zegt Paulus dan in vers 11:
dood voor de zonde, levend voor God.

Let op, dit is niet hoe wij ons gedrágen, of misschien *niet* gedragen.
Nee, dit gaat over wie wij *zijn*, sowieso, als we in Christus geloven.
Paulus zegt dan ook: zo mag je jezelf *zien*.

Ja, hij zegt het zelfs nog even wat sterker: zo móet u uzelf zien.
Opnieuw blijkt dat het er juist hier heel erg op aankomt.
Als er íets *moet*, hier in de kerk, dan is het wel dit:
zie jezelf als iemand die leeft voor God.
Dat is een stap die je niet kunt overslaan.
Zo van: nou ja, ik weet dat ik van genade leef,
maar wat moet ik nu doen?
Nee, de vraag: hoe zie je jezelf? is wezenlijk
om in de praktijk van ons leven echt te veranderen.

En dan is er niet alleen *negatief* iets over je te zeggen,
namelijk: ik leef niet meer onder de wet.
Maar er komt meteen ook iets heel positiefs voor in de plaats:
ik leef nu onder de genade.

Ja, dat was het *dóel* van wat Christus op Goede Vrijdag deed.
Dat doel was maar niet: onze zonden vergeven.
Maar het doel was: onze relatie met God herstellen.
Dat zie je heel duidelijk in vers 4:
"We zijn in zijn dood met hem begraven *óm*...
óm net als Christus een nieuw leven te leiden."

En dan opnieuw: nog even niet denken aan wat we dan gaan *dóen*,
dit gaat helemaal over wie wij *zijn*.
Ging *Christus* immers anders leven, na Zijn opstanding?
Leefde Hij *tóen* pas op een goede manier, zoals God het graag ziet?
Nee, dat deed Hij juist ook heel zijn leven *daarvóór*.
Dat is dus niet veranderd, sinds Pasen.

Maar wat is er *wél* veranderd?
Dat Hij weer mocht delen in de heerlijkheid van de Vader. (Joh.17:5)
Dat is ook wat er letterlijk staat in Romeinen 6:4b:
zoals Christus door de *macht* van de Vader...
in de oorspronkelijke tekst staat het er net even wat anders:
zoals Christus door de *glorie* van de Vader... uit de dood is opgewekt.
Niet voor niets schittert er zoveel op Pasen.
Een engel die licht als een bliksem, en zijn kleding wit als sneeuw...
Jezus zelf die er duidelijk anders uit ziet dan *daarvóór*...
Met Pasen begint er inderdaad een nieuw leven.
Een leven dat weer doorstraald wordt met Gods luister.
Jezus, ontluisterend verlaten door God op Goede Vrijdag,
op Pasen vol luister weer door Hem aangenomen.

Kijk, en zó moet je nu ook jezelf zien, broeders en zusters:
weer volop levend in de luister van de hemelse Vader.
Zie hoe Jezus daar boven leeft in de liefdevolle nabijheid van God.
Dát is nu ook voor de volle 100 % jóuw leven, úw leven (Kol.3:1-4).
Echt een nieuw leven, in een volstrekt nieuwe nabijheid voor God.

Onze zonde zou dat ten enenmale onmogelijk hebben gemaakt.
Maar die zonde bepaalt gelukkig helemaal niet meer wie wij zijn.
Want wij staan niet meer onder de wet,
maar leven dankzij Christus voortaan onder de genade.

Een nieuwe levensstijl (Rom.6:12-13)

Toen we het er van de week even over hadden, op belijdeniscatechisatie,
gaf iemand aan: dat klinkt gewoon ook al heel anders.
Staan onder de wet – dat is heel statisch.
Maar léven onder de genade – ja, daar zit beweging in.
Nou is dat puur een kwestie van vertalen
- in het Grieks staat er beide keren hetzelfde -
maar die vertaling geeft wel precies weer waar het om gaat.
Juist onder de genade kan je leven tot bloei komen.
Juist genade opent de deur naar een leven zoals God dat heeft bedoeld.

Wij denken steeds weer dat we daar de wet voor nodig hebben.
Maar dat is niet zo.
Het enige wat de wet kan doen is:
duidelijk maken wat er allemaal aan schort.
Of ook, positief: laten zien hoe ons nieuwe leven wordt.
Maar de wet kan ons dat nieuwe leven niet géven.
Dat kan alleen de genade.

Vandaar dat Paulus in onze tekst ook niet zegt:
 de zonde mag niet langer over u heersen, wánt er is óók nog een wet.
 Zo zeggen wij dat al gauw,
 zo ís dat ook in preken denk ik best vaak gezegd.
 Maar Paulus zegt het precies andersom.
 Juist omdat de genade er is,
 mag de zonde in je leven de dienst niet meer uitmaken.

Dat vraagt dus niet om een 'ja, maar'-prediking,
 waarbij je met de ene hand terugneemt wat je met de andere geeft.
 Nee, niet 'ja, maar' maar 'ja, dus', zie vers 12:
 Laat dús de zonde niet heersen in je leven!
 Alléén een nieuwe identiteit
 drijft je tot een nieuwe manier van leven.
 Je wordt *niet meer* veroordeeld,
 zondig dus vanaf nu niet meer! (Rom.8:1, Joh.8:1-11)

En hoe dat kan, wordt duidelijk uitgewerkt in vers 13.
 Helaas komt het in de nieuwe vertaling niet zo goed uit.
 Maar u herinnert zich misschien nog uit de vorige vertaling
 dat er stond, in vers 13:
 "Stelt *uw leden* niet langer als *wapenen* der ongerechtigheid
 ten dienste van de zonde."
 Paulus heeft het dan dus over je 'leden', dwz: je ledematen.
 Nou, dan gaat het om je ogen, je oren, je handen, je voeten, etc.

Je ogen kun je op een verkeerde manier gebruiken, of niet?
 Je kunt naar verkeerde dingen kijken, op televisie, op internet...
 Hetzelfde geldt voor je oren.
 Daarmee kun je naar verkeerde dingen luisteren, roddels bijv.,
 verdachtmakingen over iemand...
 Ook je handen kun je op een verkeerde manier gebruiken,

door ermee te slaan, of iemand onzedelijk te betasten...

En je voeten, ja, wat kun je met je voeten ook slechte dingen doen: niet alleen schoppen, maar ook ergens naartoe gaan waar je beter *niet* naar toe kunt gaan, etc.

Als Paulus het hier dus over onze 'ledematen' heeft, in vers 13, dan wordt het ineens heel concreet, en praktisch.

Ja, maar hóe heeft Paulus het eigenlijk over die ledematen?

Hij zegt niet: met je handen moet je niet meer slaan, met je voeten niet meer schoppen,...

Nee, hij zegt: *stel* die ledematen niet meer *aan de zonde ter beschikking*. Als wapens waarmee de zónde vervolgens lelijke dingen kan doen.

Daarmee wordt duidelijk dat jij zelf de regie helemaal niet hebt.

Je kunt wel dénken dat je je leven aardig onder controle hebt.

Je doet immers niet teveel gekke dingen, en zo.

Maar *in feite* lever je je daarmee uit aan koning Zonde.

Dat is ook precies het manco van de wet.

Die wet wijst je de goede weg, zonder meer.

Maar als je dan op die weg probeert te gaan, ga je keer op keer onderuit.

Je hebt je manier van leven namelijk nooit onder controle.

Er is altijd een ander die in werkelijkheid de dienst uitmaakt.

Je wilt niet roddelen, even later doe je het toch.

Je wilt niet uit je vel springen, maar er hoeft maar iets te gebeuren en – hup – daar ga je.

Of ook: je wilt niet langer zoveel drinken, en dus doe je je best....

maar een paar weken later val je weer helemaal terug!

En dan moet je niet denken: ja, maar dat is een verslaving.

Want Jezus zegt ergens:

iedereen die zondigt, is een slaaf van de zonde.

En daarom is het zó belangrijk hoe je jezelf ziet (punt 1 van de preek).
Als je jezelf altijd maar blijft zien als 'een zondaar',
geloof je niet dat jij ooit veranderen zult,
in ieder geval geeft elke mislukking een enorme deuk in dat geloof.
Maar als je jezelf leert zien als 'levend voor God',
continu delend in Zijn liefde en genade, Zijn geduld en Zijn trouw,
dan besef je: maar dát is mijn leven, dat is wie ik ben,
en wie ik door Christus steeds meer wórdend zal.
En dat maakt dat je je ogen en je oren, je handen en je voeten
ook ter beschikking stelt van Hem.
Ja je geeft je hele lichaam over aan Hem (Rom.12:1).
En dan worden het Gods wapens om er góede dingen mee te doen.

En ook hier heb je het zelf niet meer onder controle.
Maar des te verrassender is wat er met je leven gebeurt.
Wat er aan moois door jouw handen gebeurt: helende dingen ga je doen.
Wat er gebeurt met je ogen: ze gaan vol liefde naar anderen kijken.
En je begeerten: je onderdrukt ze niet langer, voorzover mogelijk,
maar juist die begeerten geef je ook over aan Gods genade.
Genezend. Bevrijdend.

Echt een nieuwe manier van leven ontstaat er zo,
waarin niet langer de Zonde de dienst uitmaakt,
maar waarin steeds meer de Zoon je dienstbaar maakt.
Een leven van *nemen* verandert dankzij Hem in een leven van *geven*.

Als je denkt dat dit zo niet werkt...
Lees dan thuis nog eens het begin van Lucas 19.
De bekende geschiedenis van Zacheüs, de oppertollenaar.
Een man wiens leven getekend werd door 'nemen'.
Perste haast standaard de mensen af.
Ook al wist hij dat dat niet Gods bedoeling was. Maar ja...

En dan komt Jezus in zijn leven.
Ja, zo dichtbij wil hij Hem niet laten komen.
Nee, hij wil wel eens weten wie die Jezus is.
En hij klimt in een boom om naar Hem te kijken, op veilige afstand.
Maar Jezus kijkt naar boven, en zegt:
Zacheüs, bij j^óu moet ik zijn,
ik wil vandaag te gast zijn in jouw huis.

Nou, Zacheüs weet niet wat hem overkomt.
Dit is hem nog nooit gebeurd.
Juist van de kant van de kerk niet.
Ieder die maar iets met God had, keek hem met de nek aan:
wat een slecht mens is dat, een zondaar!

Kijk, en *dit* is nu genade, dat J^ézus zegt:
maar ik wil bij jou zijn, zonder enige reserve.
Ineens leert Zacheüs met hele andere ogen kijken naar zichzelf.
Niet maar als zondaar, maar vooral als een mens dicht bij God.

En d^ús...
dus verandert zijn leven radicaal.
Niet maar op een manier van:
nou ja, als God zo goed is,
dan moet ik daar natuurlijk ook wel wat voor terug doen.
Voortaan zal ik wat beter oppassen, en wat minder afpersen,
en misschien zelfs wel eens wat geld weggeven...

Nee, Zacheüs reageert:
kijk, Heer, de helft van mijn bezittingen geef ik aan de armen,
en als ik iemand iets heb afgeperst vergoed ik het viervoudig.
Dit is maar niet terugbetalen wat je verkeerd hebt gedaan.
Dit is ... dit is pure genade, die nu uit zijn leven stroomt,

niet meer te houden,
op geen enkele manier meer onder controle te krijgen...

Broeders en zusters, maar dát gebeurt er nu
wanneer je niet langer leeft onder de wet, maar onder de genade.
Zeg niet dat het toch niet werkt, in Zacheüs heb je het bewijs.
En anders in de eerste gemeente na Pinksteren:
daar deden ze dit bij honderden, wat zeg ik: bij duizenden.

Laten we het maar eens gaan doen.
Niet maar een beetje meer leven van genade.
Maar je hele identiteit erdoor laten bepalen:
dood voor de zonde, levend van Gods hemelse liefde.
Laten we in geloof de stap wagen.
Niet meer bang om te véél bezig te zijn met genade.
Maar juist bang om er te wéinig mee bezig te zijn.
Omdat alleen Jezus ons bevrijdt.
Amen.

Hardinxveld-Giessendam, Jan Meijer,
27 maart 2010